

AANVULLINGEN OP DE FUNCTIE VAN BOVENGRONDSE NESTEN VAN LIMBURGSE DASSEN

STEVEN JANSEN, Korhoenstraat 12, 6075 BN Herkenbosch

In het Natuurhistorisch Maandblad verscheen eerder een artikel over bovengrondse nesten van Dassen in Nederland (JANSEN & STEEMAN-DIEPENBEEK, 1991). Tijdens veldwerk in april 1991 heb ik in Noord-Limburg elf nieuwe dassenburchten gevonden die bij de Limburgse dassencensus niet bekend waren (JANSEN *et al.*, in prep.). Bij enkele nachtelijke observaties bij één dassenburcht zag ik een aparte functie van een dagnest.

BESCHRIJVING BURCHT

Eén nieuw ontdekte burcht in Noord-Limburg ligt in een klein geïsoleerd bosje midden in een akkerbouwgebied (fig. 1). De Das verplaatst zich in dit kale landschap voornamelijk via de anderhalve meter diepe greppels, die dan ook vol met dassenprenten staan. Ook worden de betonnen duikers, die onder de aanwezige verharde wegen liggen, door de Dassen benut. Volgens het "Dassenbeschermingsplan Limburg" (HOOGEVEEN, 1989) zijn in dit gebied geen verkeersslachtoffers bekend. Waarschijnlijk is deze burcht door de afwezigheid van verkeersslachtoffers (dankzij de betonnen duikers) aan de aandacht van onderzoekers ontsnapt. Door deze rustige ligging is op de burcht een bovengronds nest (leger), krab- en speelboom aanwezig. Het nest had een doorsnee van 50 cm en een diepte van 10 cm. Hierin lagen ook haren en het nest lag een meter van een belopen pijp. De gehele burcht gaf een goed bewoonde indruk.

WAARNEMING

Er werd besloten om 's nachts bij de burcht te observeren. Tijdens één nacht werden drie volwassen Dassen waargenomen. Eén Das ging in het bovengrondse nest zitten en begon zich uitvoerig te krabben en het zand uit zijn vacht te schudden. Dit verklaart ook waarom er soms veel haren in deze nesten worden gevonden. Daarnaast werd vanuit dit nest de omgeving op geur "besnuffeld", uit veiligheidsredenen. Bij observaties van burchten zonder bovengrondse nesten gebeurde het krabben en geur snuffelen vaak op

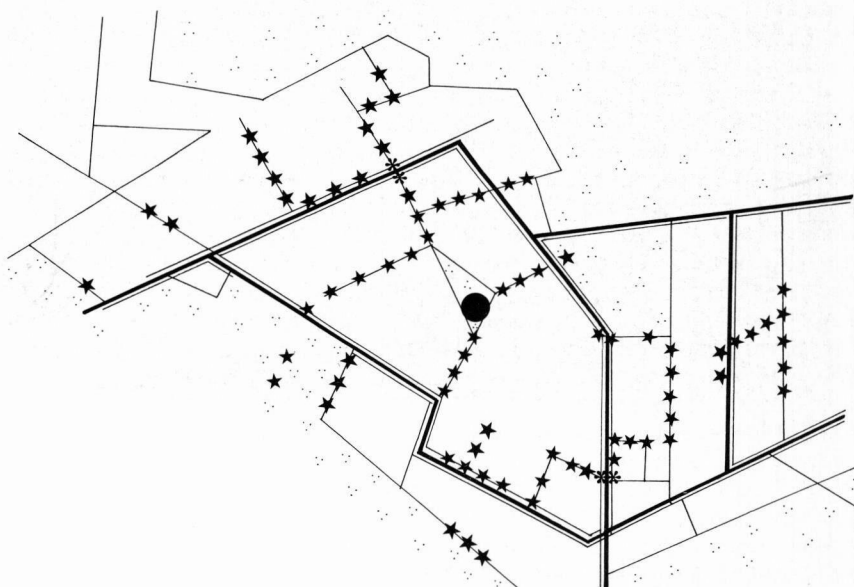
de werpheuvels, alvorens de Dassen op voedseltocht gingen. Bij de nieuw ontdekte burcht echter ging de Das na het krabben in het nest nog even slapen, begeleid door een luid gesnurk! Na ongeveer drie kwartier werd dit slapende dier door een terugkerende Das onder luid protest wakker gemaakt. De terugkerende Das bestempelde met zijn anaalklieren de vacht van de Das die in het nest had gelegen. Na het maken van mokkende geluiden liepen ze samen weg in de duisternis.

Zoals uit de waarneming blijkt, worden bovengrondse nesten niet alleen overdag als zonplaats of tijdens een ver-

hoogde CO₂-gehalte in de burcht, gebruikt. Is het "even bij komen" van de slaap een individueel gedrag van deze Das? Of is dit bij sommige vrouwelijke Dassen een normaal verschijnsel om even alleen ongestoord te kunnen slapen, zonder de jongen? Dat er jongen op de burcht aanwezig zijn, is bevestigd door prentjes op de werpheuvels en andere nachtelijke observaties bij deze burcht. Het is nu wel duidelijk dat bovengrondse nesten een veelvoud van functies hebben en dat we nog lang niet alles van dit gedrag van Dassen weten. De hypothese, dat door de rustige ligging een bovengronds nest op de burcht aanwezig kan zijn, lijkt ook door deze waarneming te worden bevestigd.

LITERATUUR

- HOOGEVEEN, Y.R., 1989. Dassenbeschermingsplan Limburg. Consultantschap Natuur, Milieu en Fauna-beheer, Roermond.
 JANSEN, S. & A. STEEMAN-DIEPENBEEK, 1991. Bovengrondse nesten van Dassen in Nederland. Natuurhistorisch Maandblad 80 (5) : 97-101.
 JANSEN, S., W. JANSEN & L. HEUKERS, in prep. De Limburgse Dassencensus 1990.

Figuur 1. Dassenburcht met bovengronds nest (●), dassenprenten (★), greppels (—), betonnen duikers die door de Dassen gebruikt worden (**), verharde wegen (—) en bos (· · ·).

Vooraf de ligging van het bosje ten opzichte van de wegen zorgt voor de nodige rust op de burcht. Door deze rust kan de Das zijn natuurlijk gedrag ontplooiën.